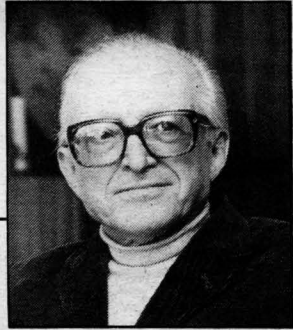

EL DAVANTAL DE PERE CALDERS

El gran mitjó

Pere Calders

Fins fa ben poc, la provocació era considerada una mala cosa per a la bona convivència. I encara som molts els qui creiem que provocar pot ser un senyal de mala educació.

Però passa que en el córrer de l'art, en la seva evolució constant i amb freqüència forçada, els crítics s'han vist empesos per la necessitat de seguir la cursa i no quedar-se enrere. Han anat trobant un llenyutge el·líptic i sovint donen als mots un significat diferent del que tenen. Avui —i m'agradaria de saber per què ho hem admès amb tanta aquiescència— qualificar de provocadora una obra d'art és un gran elogi.

El mitjó d'en Tàpies ha commocionat el nostre món de l'art. En principi, això té molt de mèrit, perquè hem arribat a un moment en el qual és francament difícil fer-ne de més sonades. Després de la celebrada època urinària d'Andy Warhol i de l'etapa fecal de Piero Manzoni, que han obtingut fama internacional, era tot un desafiament provar de fer-ne una de més grossa.

En Tàpies és un home sensible, intel·ligent i reflexiu. En ocasions anteriors he dit que la lectura del seu llibre Memòria personal m'ha interessat molt, l'he llegit i rellegit. En ell es mostra convincent, sincer i lúcid i convida a prendre's seriosament la seva obra. Jo no m'atreveria a dir que provoca, sinó que, en tot cas, inquieta. Fa pensar, i això sempre és desitjable. Però ¿qui no té hores baixes, instants de petits o grans naufragis interiors? Crec que el mitjó ha resultat fallit ja tot just a partir de la maqueta i en Tàpies, cosa insòlita, també l'erra quan tracta d'explicar la seva idea amb unes paraules que ha fet públiques (La Vanguardia, 22-1-92): "L'he fet amb el sentit de donar dimensió còsmica a una cosa insignificant. A més, en la vida quotidiana, a vegades, quan s'és reumàtic o

es té dolor d'esquena, posar-se un mitjó s'ha convertit en un ritual dolorós, ho sé per experiència."

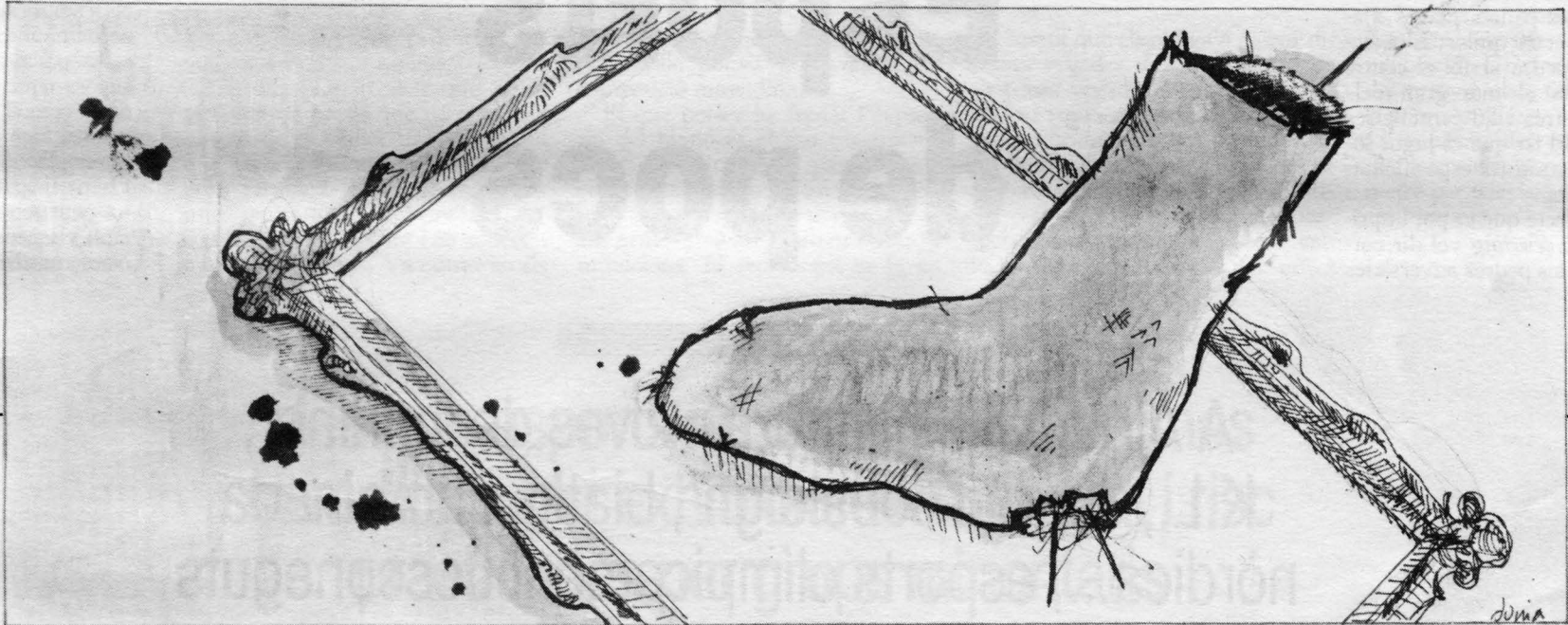
Em sap greu de dir-ho, però és depriment que un gran artista cregui que el seu dolor d'esquena i les seves dificultats a posar-se els mitjons són tan importants com per a adquirir valor emblemàtic i immortalitzar-los en un símbol col·locat al saló oval del Museu Nacional d'Art de Catalunya. És una cosa que fa témer per la salut mental col·lectiva.

Per augmentar la sensació de contratemps, en el cas del mitjó ni tan sols no es pot parlar d'originalitat, que és un recurs

molt útil quan hi ha poca cosa més a dir. La presentació en societat de la maqueta ha coincidit amb l'exhibició pública de la samarreta gegantina que serà regalada a l'estàtua de Cristòfor Colom amb motiu de la seva boda amb l'estàtua de la Llibertat. La samarreta, ideada per Antoni Miralda, pesa 125 quilos i té tretze metres de llarg i vuit d'amplada. La seva confecció ha costat 600 hores de feina i formarà part d'un aixovar que ja compta amb sabates monumentals i enormes anells. I també es pot dir que és lletja, com el mitjó, de manera que si això és una qualitat no ha d'envejar-li res.

Havíem quedat que en l'apassionant aventura de l'art no ens podem encallar, que cal anar sempre endavant. Però sembla com si se'ns haguessin clavats els peus —i la imaginació— a terra. Necessitem geni, talent i capacitat creadora, unes condicions que es troben reunides en Antoni Tàpies. No sóc ningú per a demanar-li que consideri closa la seva etapa de parets escrostonades, roba vella, objectes estropellats i material d'enderroc i de contenidor.

Però si m'assistís l'autoritat necessària, m'atreveria a demanar-li que s'arrisqui a encetar un nou trajecte. Estic segur que enriquiria el llegat del qual ja li som deutors.

IL·LUSTRACIÓ: DUNIA LORDA